

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”
Інженерно-хімічний факультет
Кафедра екології та технології природних полімерів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ
з курсу «Екологічне право та управління
природоохоронною діяльністю»
для напрямку підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”
Інженерно-хімічний факультет
Кафедра екології та технології природних полімерів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ
з курсу «Екологічне право та управління
природоохоронною діяльністю»
для напрямку підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування»

Рекомендовано Вченою радою
Інженерно-хімічного факультету
Протокол № 8 від «24» вересня 2012 р.

Укладач: Бенатов Д.Е.

2012

Методичні вказівки до виконання реферату з дисципліни «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» для студентів напрямку підготовки 6.040106 “Екологія та охорона навколишнього середовища”. / Укл. Д. Е. Бенатов – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 16 с.

Укладач: Д.Е. Бенатов

Рецензент: А.Р. Степанюк, к.т.н., доц.

Відповідальний редактор: М.Д. Гомеля, д.т.н., проф.

ЗМІСТ

	Вступ	4
1.	Індивідуальні завдання до виконання реферату	5
2.	Склад, обсяг і структура реферату	6
3.	Вказівки до виконання розділів реферату	7
3.1	Зміст	7
3.2	Вступ	7
3.3	Літературний огляд	7
3.4	Висновки	7
3.5	Перелік посилань	8
3.6	Додатки	8
4.	Вимоги до оформлення	8
5.	Вказівки про порядок захисту реферату	10
	Список рекомендованої літератури	12

ВСТУП

Курс «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» належить до групи нормативних дисциплін для підготовки бакалаврів за напрямком підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Згідно з ОКХ курс «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» формує відповідну компетенцію, а саме базові знання з правових основ охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування та природоохоронної діяльності в обсязі, необхідному для вивчення професійних дисциплін та для застосування в обраній професії.

Метою курсу «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» є ознайомлення студентів з основами природоохоронного законодавства як правового підґрунтя охорони довкілля.

Згідно з ОПП студент, який закінчив вивчення даної дисципліни, на базі одержаних умінь здатний на підставі чинного законодавства здійснювати громадський екологічний контроль за дотриманням норм екологічного законодавства різними організаціями, установами, юридичними та фізичними особами незалежно від підпорядкування, складати відповідний акт про порушення тощо.

Студенти вивчають курс «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» протягом другого семестру.

Науково-дослідна робота студентів, частиною якої є реферат, є системою обов'язкових навчальних занять. Вона включається до навчальних планів та проводиться в навчальний та позанавчальний час.

У відповідності з робочими навчальними планами підготовки бакалаврів за напрямком підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» за даним курсом передбачається виконання студентами реферату. Реферат виконується у позааудиторні години навчання за рахунок часу, який передбачений програмою курсу на самостійну роботу студента (10 годин з фонду часу на СРС дисципліни).

Метою реферату з дисципліни «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» є поглиблене вивчення окремих тем з даного курсу, відпрацювання навичок самостійної роботи студентів під час неаудиторної роботи (пошук та реферування літератури), відпрацювання навичок оформлення звітів та оцінювання отриманої інформації.

З метою набуття досвіду виступів перед аудиторією за результатами проведеної роботи студент повинен представити основну інформацію у вигляді стислої доповіді або презентації.

1. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ

Нижче наведені орієнтовні назви тем рефератів, які призначені для виконання студентом в індивідуальному порядку:

1. Історія становлення і розвитку вітчизняного та зарубіжного екологічного права.
2. Проблеми формування еколого-правової термінології.
3. Історія становлення екологічного права як самостійної галузі права.
4. Новели екологічного законодавства України.
5. Проблеми кодифікації еколого-правових норм.
6. Проблеми екологічного права як галузі законодавства.
7. Проблеми екологічного права як галузі науки.
8. Проблеми екологічного права як навчальної дисципліни.
9. Видатні постаті вітчизняної науки екологічного права.
10. Поресурсні й функціональні акти в системі екологічного законодавства.
11. Міжнародні договори як джерела екологічного права України.
12. Поняття, структура та особливості екологічних правовідносин.
13. Норми екологічного права.
14. Проблеми становлення та розвитку екологічних прав і свобод людини.
15. Проблеми формування екологічної правосвідомості людини.
16. Проблеми реалізації права людини на безпечне для життя та здоров'я довкілля.
17. Проблеми реалізації права людини на відшкодування екологічної шкоди.
18. Політико-правові гарантії екологічних прав і свобод людини.
19. Духовно-правові гарантії екологічних прав і свобод людини.
20. Проблеми формування екологічної культури людини
21. Співвідношення екологічного права та екологічного законодавства.
22. Конституція України як джерело екологічного права.
23. Роль судової практики в регулюванні екологічних відносин.
24. Поняття, сутність і значення екологічної функції держави.
25. Методи управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів.
26. Повноваження органів виконавчої влади в галузі екологічного інформаційного забезпечення.

27. Трансформації в системі органів управління в сфері природокористування та охорони довкілля: причини, сутність, наслідки.
28. Проблеми вдосконалення державного регулювання в галузі екології.
29. Основні напрями державної екологічної політики.
30. Регіональні програми використання та охорони довкілля.
31. Проблеми здійснення державного моніторингу навколишнього природного середовища.
32. Проблеми здійснення державного екологічного контролю.
33. Проблеми стандартизації і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища.
34. Проблеми гарантування прав та обов'язків замовників екологічної експертизи.
35. Проблеми фінансування екологічної експертизи.
36. Проблеми здійснення державного управління та контролю в галузі еколого-експертної діяльності.
37. Проблеми здійснення екологічного ліцензування.
38. Проблеми екологічного інформаційного забезпечення.
39. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони земель.
40. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони лісів та нелісової рослинності.
41. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони надр.
42. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони вод.
43. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони тваринного світу.
44. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони атмосферного повітря.
45. Система і компетенція органів управління в сфері використання та охорони природно-заповідного фонду.
46. Розмежування компетенції органів виконавчої влади на місцях і органів місцевого самоврядування в сфері природокористування та охорони довкілля.
47. Міжнародно-правове регулювання статусу громадськості як суб'єкта екологічного управління.
48. Проблеми правового режиму земельних ділянок водно-болотних угідь.
49. Шляхи вдосконалення правового регулювання права власності на землі історико-культурного призначення.

2. СКЛАД, ОБСЯГ І СТРУКТУРА РЕФЕРАТУ

До наукового реферату висуваються такі загальні вимоги: чіткість і логічна послідовність викладення матеріалу, стислість і точність формулювань, що виключають можливість неоднозначних тлумачень, обґрунтованість висновків.

Обсяг наукового реферату з дисципліни «Екологічне право та управління природоохоронною діяльністю» повинен становити 10-15 сторінок формату А4. Реферат може супроводжуватися презентацією (4-6 слайдів).

Науковий реферат повинен містити такі структурні елементи: титульний аркуш, зміст, вступ, літературний огляд, висновки, перелік посилань, додатки.

3. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗДІЛІВ РЕФЕРАТУ

3.1. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу. До змісту включають: вступ, послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів (якщо вони мають заголовки), висновки, перелік посилань, назви додатків і номери сторінок, на яких починаються відповідні матеріали.

Зміст складається в разі, якщо реферат містить не менше двох розділів або один розділ і додаток, коли загальна кількість сторінок перевищує 10.

3.2. Вступ

У вступі стисло оцінюють сучасний стан вивчення питання (проблеми), зазначаючи практично розв'язані задачі, прогалини знань в даній області, провідних учених, світові тенденції вирішення поставлених завдань, мету роботи.

Вступ починають з нової сторінки. Рекомендований розмір вступу – 2-3 сторінки.

3.3. Основна частина

Основна частина матеріалу реферату – літературний огляд (огляд рівня техніки). В огляді літератури за темою реферату якнайповніше і систематизовано за опублікованими джерелами (літературними даними) викладаються теорії та погляди, а також сучасний стан вивчення питання за даною тематикою.

3.4. Висновки

Висновки розміщують безпосередньо після викладення основного матеріалу, починаючи з нової сторінки. Вони містять оцінку отриманої інформації.

3.5. Перелік посилань

Перелік джерел, на які є посилання в рефераті, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту мають бути посилання.

Бібліографічні описи в переліку посилань подають у тій послідовності, в якій вони вперше згадуються в тексті. Порядкові номери описів у переліку є посиланнями в тексті (номери посилання). Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до діючих вимог.

3.6. Додатки

У додатках розміщують матеріал, який потрібний для повноти звіту, але його включення до основної частини звіту може змінити впорядковане та логічне уявлення про роботи або матеріал, що не може бути розміщений в основній частині через великий обсяг або специфічні способи відтворення.

Додатки можуть містити:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- додатковий перелік джерел;
- роздруковані слайди (презентацію) – за необхідністю.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Реферат має бути виконаний комп'ютерним або машинописним (змішаним) способом відповідно до чинної нормативно-технічної документації на виконання документів з використанням друкуючих і графічних пристроїв виводу ЕОМ.

Робота оформляється на аркушах формату А4 (210x297 мм), шрифт розміром 14 пунктів через 1,5 інтервали з розрахунку не більше 40 рядків на сторінці. Розміри полів: верхнє, нижнє і ліве – 20 мм, праве – 10 мм.

Окремі слова та формули, що вписуються до надрукованого тексту, мають бути чорного кольору та мати близьку до основного тексту густоту. Власні імена наводяться мовою оригіналу (при першому згадуванні – обов'язково).

Структурні елементи: «ЗМІСТ», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ» не нумерують, а їх найменування є заголовками структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів і розділів необхідно розміщувати посередині рядка і друкувати прописними літерами без крапки в кінці. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів необхідно починати з абзацу (5 знаків). Відстань між заголовком та наступним або попереднім текстом має бути не менше двох рядків. Не можна розміщувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти нумеруються арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад, 1.1, 1.2 і т.д. Номер пункту складається з номера розділу, номера підрозділу (якщо він є) і порядкового номера пункту, розділених крапками тощо.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами в правому верхньому кутку зі збереженням наскрізної нумерації всього тексту. Титульний аркуш також включають до нумерації, але номер сторінки не ставлять.

Ілюстрації необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації (власні та запозичені) мають бути посилання в роботі.

Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми мають відповідати вимогам нормативно-технічної документації. Ілюстрації нумеруються арабськими цифрами в межах розділу та називаються «Рисунок», що разом з назвою ілюстрації (у разі необхідності) розміщується під рисунком, наприклад, «Рисунок 3.2 – Схема розміщення» (другий рисунок третього розділу).

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. Нумерують таблиці як і рисунки. Слово «Таблиця» розміщують ліворуч над таблицею.

Формули та рівняння наводять безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка з полями зверху та знизу не менше одного рядка.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера, розділених крапкою. Номер проставляється в дужках на рівні формули в кінці рядка.

Пояснення символів та числових коефіцієнтів формул слід наводити безпосередньо під формулою, в тій самій послідовності, в якій вони подані у формулі. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки. Пояснення кожного символу необхідно починати з нового рядка.

Посилання в тексті на джерела необхідно вказувати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками.

Додатки потрібно розміщувати в порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток має починатися з нової сторінки. Додатки позначають посередині рядка прописними буквами (А, Б, В...). Наприклад, «Додаток А». Далі, симетрично до тексту, друкується заголовок додатка. Додатки повинні мати спільну з іншою частиною роботи наскрізну нумерацію сторінок.

У разі необхідності текст додатка можна поділити на розділи, підрозділи і пункти (наприклад, Г.4.1.3 – пункт 4.1.3 додатка Г). Ілюстрації, таблиці, формули і рівняння необхідно нумерувати в межах кожного додатка (наприклад, рисунок Е.3, таблиця Б.2 – друга формула Додатка Б тощо).

Оформлення реферату має відповідати вимогам до звітів про НДР (ДСТУ 3008–95. Державний стандарт України. Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення).

5. ВКАЗІВКИ ПРО ПОРЯДОК ЗАХИСТУ РЕФЕРАТУ

З метою набуття досвіду виступів перед аудиторією за результатами проведеної роботи студент повинен представити основну інформацію у вигляді стислої доповіді або презентації. В доповіді якнайповніше і систематизовано викладаються теорії та погляди, а також сучасний стан вивчення питання за даною тематикою. Час доповіді має становити 7-10 хвилин. Доповідь може супроводжуватися презентацією (4-6 слайдів).

Після основної доповіді студент повинен відповісти на запитання аудиторії, опонента (студента, який призначається викладачем перед презентацією) та викладача.

Після проходження всіх цих складових захисту робота вважається виконаною.

На основі написаного реферату, зробленої доповіді, відповіді на поставлені запитання студенту виставляються бали за виконання індивідуального завдання.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання студентів

Бал	Повнота виконання
8	Повне виконання (текстова частина, доповідь, відповіді на запитання)
6...7	У рефераті не наведено або не надано відповіді на другорядні чи залежні від основних параметри (матеріали).
4...5	У рефераті не наведено 1-2 основні параметри чи матеріали, не пояснені зв'язки між параметрами, чинниками, явищами. Відповіді на запитання неповні.
2...3	У рефераті не наведено половину основних і кілька другорядних параметрів чи матеріалів. Доповідь неповна, перевищений час доповіді.
1	Реферат поверхневий, без наведення параметрів, умов, матеріалів, не зроблено висновків.
0	Реферат не зараховано.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти, розміщені на сайті Верховної Ради України

www.rada.gov.ua:

1. Конституція України.
2. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку від 14 червня 1992 року.
3. Стокгольмська декларація (щодо питань навколишнього середовища) від 16 червня 1972 року.
4. Конвенція по морському праву от 30 апреля 1982 года.
5. Конвенція про доступ до інформації і участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, від 25 червня 1998 року.
6. Конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду в ред. Від 12 вересня 1997 року.
7. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів від 2 лютого 1971 року.
8. Водний кодекс України від 6 червня 1995 року.
9. Гірничий закон України від 6 жовтня 1999 року.
10. Господарський кодекс України.
11. Господарський процесуальний кодекс України.
12. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
14. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року.
15. Кримінальний кодекс України.
16. Лісовий кодекс України.
17. Закон України Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку від 8 лютого 1995 року.

18. Закон України Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обмежень від 1 липня 2004 року.
19. Закон України Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів від 31 травня 2007 року.
20. Закон України Про екологічний аудит від 24 червня 2004 року.
21. Закон України Про екологічну експертизу від 9 лютого 1995 року.
22. Закон України Про екологічну мережу України від 24 червня 2004 року.
23. Закон України Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру від 8 червня 2000 року.
24. Закон України Про зону надзвичайної екологічної ситуації закон України від 13 липня 2002 року.
25. Закон України Про курорти від 15 жовтня 2000 року.
26. Закон України Про мисливське господарство та полювання від 22 лютого 2000 року.
27. Закон України Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах карпатського регіону від 10 лютого 2000 року.
28. Закон України Про об'єкти підвищеної небезпеки від 18 січня 2001 року.
29. Закон України Про охорону атмосферного повітря від 21 червня 2001 року.
30. Закон України Про охорону земель від 19 червня 2003 року.
31. Закон України Про охорону навколишнього природного середовища від 25 липня 1991 року.
32. Закон України Про питну воду та питне водопостачання від 10 січня 2002 року.
33. Закон України Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи від 27 лютого 1991 року.
34. Закон України Про природно-заповідний фонд від 16 липня 1992 року.
35. Закон України Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них від 6 лютого 2003 року.
36. Закон України Про рослинний світ від 9 квітня 1999 року.
37. Закон України Про тваринний світ від 13 грудня 2001 року.

38. Закон України Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення від 13 грудня 2001 року.
39. Закон України Про Червону книгу України від 7 лютого 2002 року.
40. Цивільний кодекс України.
41. Постанова Пленуму Верховного Суду України Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля від 10 грудня 2004 року.
42. Закон України Про захист прав споживачів від 12 травня 1991 року.
43. Закон України Про доступ до публічної інформації від 13 січня 2011 року.
44. Закон України Про звернення громадян від 02 жовтня 1996 року.

Основна література:

45. Гетьман А.П., Шульга М.В. Екологічне право України. – Х.: «Право», 2009 р. – 312 с.
46. Комарницький В.М., Шевченко В.І, Єлькін С.В. Екологічне право. – К.: «ЦНЛ», 2006 р. – 300 с.
47. Зеркалов Д.В. Інженерна екологія. Проблеми, моніторинг, управління. – К.: «Основа», 2011 р. – 212 с.
48. Бойчук Ю.Д., Шульга М.В., Цалін Д.С., Дем'яненко В.І. Основи екології та екологічного права.-К.: «Княгиня Ольга», 2005 р. – 200 с.
49. Андрейцев В.І. Екологічне право. Курс лекцій в схемах. Загальна частина. - К.:Вентурі, 1996 р. - 208 с.
50. Андрейцев В.І. Екологічне і земельне право України. Практикум, - Київ, Юрінком Інтер, 1998 р. – 272 с.
51. Андрейцев В.І. Екологічне право. Особлива частина. – К: Вид. Істина, 2001 р. –544 с.
52. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки. – К.: Знання- Прес, 2002. – 332 с.
53. Баб'як О.С., Біленчук П.Д., Чирва Ю.О. Екологічне право України. – К.: Атіка, 2001 – 216 с.
54. Барбашова Н.В. Екологічне право України. – Донецьк: Апекс, 2003. – 391 с.

55. Дмитренко І.А. Екологічне право України: навчальний посібник. – Київ, 1999.
56. Екологічне право України (Загальна частина). Навч. посібник /В.К.Попов, М.В.Шульга, С.В.Разметаєв та ін. Харків, 1995.
57. Екологічне право України (Особлива частина). Навч. посібник /В.К.Попов, А.П.Гетьман, В.О.Чуйков та ін. Харків, 1996. – 197 с.
58. Малишко М.І. Основи екологічного права України. – Київ:МАУП, 1999.–152 с.

Додаткова література:

59. Петров В.В. Экологическое право России. - М., 1995.
60. Мунтян В.Л. Правова охорона природи УРСР. - К.:Вища школа, 1982. - 232 с.
61. Правова охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів. - Львів: Вид."Світ", 1995. - 28 с.
62. Титова, Н. Земля як об'єкт правового регулювання / Н. Титова // Право України. – 1998. – № 4. – С. 10–11.
63. Орлова, М. Правові форми відшкодування екологічної шкоди життю й здоров'ю громадян при здійсненні техногенно-небезпечних видів діяльності / В. Орлова // Юридична Україна. – 2004. – № 8. – С.70–74.
64. Игнатьева, И. А. Экологическое страхование: содержание и возможности правового регулирования / И. А. Игнатьева // Государство и право. – 2005. – № 11. – С. 52–62.
65. Ільїна, Є. Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря / Є. Ільїна // Право України. – 1999. – № 9. – С. 38–40; 55.
66. Козак, З. Доступ до правосуддя з питань довкілля: посібник / З. Козак, І. Тустановська. – Львів : Мета, 2002. – 200 с.
67. Мікієвич, М. М. Європейське право навколишнього середовища: навч. посібник / М. М. Мікієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова. – Львів: ЕПЛ, 2004. – 256 с.

68. Харчук, О. О. Визначення природи та змісту спеціальних принципів міжнародного економічного права / О. О. Харчук // Часопис Київського університету права. – 2006. – № 3. – С.164–171.